

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag „Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: Til Peter og Paulus festen. — Katolisismen i Frankrike. — «Vårt hjerte er urolig»-. — Grev Reventlows bekjennelse. — I Paris. — Våre nederlandske trosfellers besøk. — Innsamlingen til de spanske barn. — Herhjemme.

Til Peter og Paulus festen.

— en betraktning fra middelalderen.

Peter, apostelfyrsten, og Paulus, alle folkeslags lærer, har forkynt oss din vilje, o Herre!

Du elsket dem og du hedret dem. Du førte dem på de rettferdiges vei og du viste dem ditt rike at de kunde grunnfeste det her på jorden.

Du satte dem til herskere og du betrodde dem den hellige Kirke.

De kjempet for dig og din sak tro inntil døden som de møtte uten frykt. Men uten frykt møtte de også det vanskelige liv med alle dets lidelser, med forfølgelser, fengsel, smerte og hån. Med kjærlighet sådde de og hat høstet de ofte — men kjærligheten var alltid sterkest i deres sjel.

Derfor har du kronet dem med all din herlighet og satt dem over dine henders verk på jorden. Nu våker de over din Kirke og beskytter den.

*

La mig overveie den hellige Johannes Krysstostomus ord:

«Hvorledes skal vi kunne takke dere, hellige apostler, som arbeidet så meget for oss mens dere vandret på jorden og nu går i forbønn for oss?

Jeg tenker på dig, Peter, og undres — jeg tenker på dig, Paulus — og min sjel beveges inntil tårer. Hva skal jeg si når jeg betrakter eders skjebne? Fengsler har I helliget — lenker har I vigslet — pinsler har I lidt — forbannet dere har man — og dog bragte I alltid Kristus med dere og forkynte hans glade budskap over hele verden. Fra eders ord skal Ordet gå ned gjennom alle tider og inn i alle sjeler — eders tunger er velsignet og eders hender bragte Helligåndens gave med sig.

For Kirkens skyld — for min skyld — utøstes eders blod. Også deri fulgte I Frelserens eksempel

Jeg ser dere sitte sammen og Herrens engel forkynder eders pris: «Se de hellige menn som er blitt Guds venner —!»

Gled dig, Peter, som blev funnet verdig til den samme død som vår Herre og Frelser — korsets død! Med full fortrøstning overgav også du din ånd i Faderens hånd, og som Du tjente ham her på jorden mens du levet, tjener du ham nu som Kirkens grunnvoll.

»Salig er I når menneskene håner og forfølger eder og taler falskelig ondt mot eder for min skyld. Gled eder, ti eders lønn er stor i himelen!»

Gled dig, hellige Peter!

Gled også du dig, hellige Paulus! Dine fortjenester kan ikke skildres med ord. Med sverdet blev ditt hode avhugget og slaget rammer også mitt hjerte og vekker mig til bevissthet om min egen uduelighet og svakhet. Med Kristus i din sjel virket du for Guds rikes utbredelse — du kaller ennu på Kristus i oss alle og holder oss fast i det hellige samfund med vinstokken. Guds seirende venner er dere, Peter og Paulus — vinn også seir i mig!»

*

Gud, du som har helliget festen for dine apostler Peter og Paulus — hjelp oss alle til alltid å følge den lære de to forkynte!

Hellige Peter og Hellige Paulus — be for oss at vi alltid må forbli Kirkens tro tjenere — at vi alltid må leve dens liv i ånd og sannhet!

Katolisismen i Frankrike.

Kardinal Verdier, erkebiskopen av Paris, utsendte i mai måned en skrivelse hvori han behandler «friheten og enigheten i den katolske leir» og klarer problemets prinsipielle sider. Derved er oppmerksomheten atter blitt henledet på den franske katolisismes åndsform. Skrivelsen viser at der innenfor de franske katolikkere rekker hersker en stor spenning og adskillig meningsforskjell, og den utstikker grenselinjene for tanke- og handlingsfriheten etter Kirkens lære, idet den formaner alle til å stå sammen mot troens fiender og først og fremst for meningsforskjellenes skyld ikke glemme den broderlige kjærlighet.

Hvor nødvendige disse ord er forstår man helt ut når man studerer den merkelige og egentlige tragiske stilling som den franske katolisisme befinner sig i. På den ene side møter man en oppblomstring av det religiøse og åndelige liv som man med rette kan ta eksempel av, og på den annen side gjør der sig gjeldende en hjelpeløshet og uvirkosomhet overfor de sociale og politiske oppgaver i våre dager som man ikke kan annet enn undre sig over og har vanskelig for å finne en forklaring på.

La oss først se litt på de positive sider ved katolisismen i Frankrike. Ved lovene i anledning adskillelsen mellom kirke og stat i 1905, blev Kirken i Frankrike berøvet alt sitt materielle gods, hvilket imidlertid medførte et opsving i det religiøse liv. En mektig fornyelsesbevegelse satte inn som erobret alle områder av åndslivet — i første rekke litteraturen. En hel rekke fremragende forfattere stilte sig til tjeneste på den spesifikke katolske front og navner som François Coppée, Poul Bourget, Brunetière, Péguy, Paul Claudel, Georges Goyau, Madelin, Louis Mercier og François Mauriac samt mange andre representerer denne katolske vår i den franske litteratur. Dernest fant også filosofien veien til den katolske tenknings kilder med menn som Jaques Maritain, Etienne Gilson, Jaques Chevalier m. fl. Lægestanden tok også del i denne bevegelse — den franske læge Alexis Carrel gikk i spissen, mens det katolske lægeforbund St. Lucas-gildet fikk en rask utvikling som stadig fortsetter. Men mest betydningsfull var allikevel den mektige katolske ungdomsbevegelse som innenfor rammen av «Association Catholique de la Jeunesse Française» teller 300 000 medlemmer. Påskekommunionbevegelsen ved høiskolene i Paris, som år for år trekker fler og fler med sig, er en lignende foreteelse, likeså den sterke utvikling, som det katolske skolevesen har gjennomgått. Man må beundre de katolske foreldre som ved siden av å måtte betale sin skatt til statens skolevesen med stor offervilje yder millioner til opprettholdelsen av katolske skoler. Det katolske foreningsliv omfatter foruten ungdomsforbundene også det av general de Castelnau ledede

«nasjonalforbund av franske katolikker» og et stort antall foreninger med spesielle formål — således de blomstrende Vincensforeninger, de store katolske fagforeninger av universitetslærere, skuespillere, læger og ingeniører — den siste med et medlemsantall på over 10 000. Der finnes ikke mindre enn 30 slike fagforeninger. Ennvidere finner vi katolske film- og radioforeninger og en allsidig katolsk presse. At de franske biskopers og presters nidkjærhet som sjelesørgere er beundringsverdig fremgår bl. a. av følgende kjensgjerninger: kirkebyggingen i Paris som i de siste år har opført 100 nye gudshus, det store og opofrende arbeid i industribyenes fattigste strøk og det store arbeid en enkelt sogneprest må utføre når han, som det ofte skjer, må betjene tre eller fire sogn på grunn av prestenøden.

*

Dette var noen av lyssidene, men den franske katolisisme har også sine skyggesider. Først og fremst fordi katolikkene ikke har noen som helst posisjon i statsvesenet. Staten er fremdeles behersket av ateismen, og katolikkene har inntil nu ikke gjort noe alvorlig forsøk på å endre dette forhold. Frimurerne, laicismen, socialismen og kommunismen har fritt spill og alle disse antikristelige retninger har samlet sig i den såkaldte «folkefront», under hvis beskyttelse socialismen og kommunismen erobrer den ene stilling etter den annen på det økonomiske livs og samfundslivets område. I år og dag har de franske katolikker innskrenket sig til en rent negativ innstilling til dette og søker å bekjempe den røde front, men uten å opnå noe større. De må se på at staten driver en laicistisk kulturpolitikk og stadig øker skattebyrden, så den blir nesten utholdelig. Der savnes fremdeles et religiøst innslag i politikken.

Forklaringen på dette må for det første søkes i de franske katolikkere statsfjerne innstilling, som oprinnelig stammer fra de skuffelser de ustanselig har hatt siden 1789. De venter ikke noe av en stat som alltid har behandlet dem stedmoderlig og gjort dem livet så surt som mulig. De er på en måte sint på staten og vil derfor ikke ha annet med den å gjøre enn det helt uundgåelige. De våger ikke å tenke sig at de kunde erobre staten og forme det sociale liv etter sine prinsipper. En stor vanskelighet å overvinne er forøvrig den individualisme som gjør sig gjeldende i de franske katolikkere rekker mer enn ellers blandt franskmenn. Denne individualisme er en hindring for en felles aksjon, idet ingen vil ofre sine særmeneringer for det almene beste. Og endelig virker parlamentarismen ennu så sterkt i landet at det likefrem synes som om man foretrekker lange diskusjoner fremfor handling. Det blir ikke lett å få bukt med disse svake sider

„Vårt hjerte er urolig -“.

Tross all den tvil som sperrer veien til Gud for det moderne menneske, bærer dette dog stadig på en heftig lengsel etter ham, hvilket tydelig fremgår av mange av nutidens dikterverker, selv om det uttrykkes mer eller mindre uklart. Stadig er og forblir vårt hjerte urolig — men spørsmålet er om denne uro er en almen-menneskelig foreteelse eller om den er særlig karakteristisk for de som ikke tror på en Gud. Det er imidlertid en kjensgjerning at alle vantroende som tillater andre å få et innblik i sitt sjeleliv, røber en konstant uro som nu og da bryter uventet frem, selv der hvor et menneske tilsynelatende er helt avballansert. Der finnes en lang rekke beviser for dette, og for det meste behøves der bare en eller annen opplevelse, som går litt dypere enn sjelens overflate, for å kalle denne uro frem. La oss ta et par eksempler fra våre egne dager.

Oscar Wilde var i sine unge år helt uberørt av noensomhelst form for tro, og syntes allikevel å være i hel fredfylt sinnsstemning og sjelelig likevekt i den tid. Han betegnet sig som en ren hedning som kun levde dette ene liv på jorden, og tanken på en mulig Gud forurolet ham aldri. Meget betegnende var hans svar da dommeren i prosessen som blev ført mot ham spurte: «De taler om at den ene mann kan tilbe den annen. Har De noengang gjort dette?» — «Nei», svarte Wilde rolig, «jeg har aldri tilbedt andre enn mig selv». Men under den to-årige tukthusstraff som blev utfallet, kom det til et gjennembrudd av noe helt nytt hos ham. I sin fortvilelse kjemper han for å finne meningen med sine lidelser og lærer å føle medlidenhet med sine medfanger. Og begge deler fører ham til Gud. Som et bevis på dette kan anføres hans ord til en venn: «Har De noengang erfart hvor vidunderlig medlidenheten er? Jeg for min del takker hver aften Gud — ja, jeg takker ham virkelig på mine kne fordi han har lært mig medlidenhet». Imidlertid tok hans ulykkelige natur overhånd etter løslatelsen, og etter få års forløp kom der til et nytt fall for ham, hvorfra han ikke reiste sig. Vantroen fikk igjen tak i ham og han betegnet sig selv som et fortapt menneske som ikke turde stå ansikt til ansikt med sin egen sjel. Han blev atter hedning, men en dypt fortvilet hedning.

August Strindberg er eksemplet på det menneske som etter et personlig møte med den levende Gud aldri kan få dette minne visket bort fra sjelen. I årtier søkte han forgjeves å falle til

ved den franske katolisisme. De er dypt forankret i folkesjelen — men man må forsøke på det. Naturligvis er det ikke meningen å skape en politisk katolisisme, men å vekke og anspore viljen og motet til å gjøre en politisk innsats. Chansene for at dette vil få gode og fruktbare resultater er store.

ro i vantroen, og søkte forgjeves en utløsning ved å skildre et menneske som har sitt tyngdepunkt i sig selv. Men dette menneske går istykker under forsøket. En prest besøker ham da og sier i samtalens løp: «Jeg tror at det er godt å be», og får til svar: «Det er som medisin. De gamle ord vekker erindringer og gir krefter. — Vet Du hvad Gud er? Han er det av Arkimedes ønskede faste punkt utenfor, fra hvilket han kunde løfte jorden gi mig dette faste punkt utenfor mig selv, ti jeg er helt oppløst!»

Igjennom mange år er uroen hos D a u t h e n d e y fullstendig skjult, og hans lyrikk viser hvorledes edle idealer og moralsk holdning tilsynelatende kan være forenet med en absolutt vantro, en absolutt fornektelse av Guds eksistens. Men det er også bare tilsynelatende. Og få måneder før hans død bryter en forferdelig angst igjennom, som han plutselig tilstår han har båret på alle de senere år og som aldri har latt hans sjel i ro et eneste øieblikk, skjønt han formådde å dekke over denne uro. I sin «Dagbok» skildrer han gjennembruddet: «Jeg er som forlost fra min store livskamp. Tredve års religionskrig har idag sluttet fred med min forstand».

*

Hvis man studerer spørsmålet om «det urolige hjerte» nærmere, vil man finne at uroen til Gud har to forskjellige former. Den ene er en metafysisk trang til en gjenstand for sin kjærlighet som denne kan omfatte som noe absolutt — den annen spør etter livets mening og søker stadig å finne og virkeliggjøre den.

Freuds psykoanalyse hevder ganske visst at troen på Gud har sitt utspring i trangen til kjærlighet — men den skematiserer denne kjærlighet til å være av utelukkende seksuell art — libido — og lar således Gudstroen være et utslag av fortrenget libido fra barneårene, som lar farsbegrepet avføde Gudsbegrepet. Følgelig skulde tilfredsstillet jordisk kjærlighet overflødiggjøre Gud og skaffe det urolige hjerte hvile, men alle kjensgjerninger taler mot dette. La oss som eksempel ta Camille fra hvem «En socialists bekjennelser» stammer. Skuffet av sine idealer kastes han først ut i en tilstand av «fullstendig ensomhet». Alt har tapt sin verdi — «og dog føler mitt hjerte en uendelig lengsel, og min ånd rummer en bunnløs avgrunn, men også en uinnskrenket evne til å kunne fylles». Men den «fullstendige ensomhet» er ikke av samfundsmessig art, og har intet å gjøre med hans personlige livsforhold utadtil, idet den faller sammen med en periode hvor den høieste oppfyllelse av jordisk kjærlighet skal bli ham tildelt, idet han er lykkelig forlovet. Allikevel er han i dypet av sin sjel fortvilet og lenges etter den kjærlighet, som et forhold til et

menneſke ikke kan tilfredsſtille. Denne metafysiſke kjærlighetslengſel vinner over den erotiske: «Med iſkulde ſkrev jeg til min elskede at mellom oss måtte alt være forbi, uten å anføre noen grunn men med den forſikring at når jeg ikke kunde bli hennes, vilde jeg aldri bli en annens. En beslutning ſom syntes gåtefull og ubegripelig, men ſom jeg fattet med klar tanke og ren følelse. Jeg forlangte ikke ſanselige og flyktige fornøielſer av livet, ikke forbigående ſalighet — jeg krevet noe vedvarende og uforanderlig og krevet det fordi jeg følte at jeg ikke kunde være til uten dette».

Den drivende kraft ved en ſlik tilſynelatende gåtefull handling, er altså absolutt ikke en kjærlighetſtrang efter Freuds definisjon, men av metafysiſk art, innſtillet på den ſiſte, den absolute, den evige verdi. Og efter årelang vanskkelig utvikling fant Camille denne i kristendommen.

Mens det «urolige hjerte» søker hvile på denne måte ved et absolutt kjærlighetsobjekt, er den annen måte å ſøke hvile mer ſubjektiv, mer jeg-betont, idet den søker gjennom ſin egen utvikling efter livets mening, hvilket logiſk fører frem til Gud. Hos Tolſtoier ſer vi hvorledes spørsmålet om denne mening gjør livet ſå uutholdelig at det næſten fører til ſelv-mord, da det for ham ſer ut ſom om der intet ſvar finnes. I ſelve spørsmålet om vårt eget livs mening, ligger jo den opfatning at livet i ſig ſelv har en mening — en mening uavhengig av alle ſubjektive innfall og ønsker. Men hvor ligger ſå denne mening? En ſlik mening forutſetter jo at verden ikke er et kaos, men et kosmos, men peker hen mot en absolutt intelligens — og ſåledes fører vår ſtreben efter å virkeliggjøre vårt eget livs mening frem til Gud. I Tolſtois liv dukket spørsmålet op på et tidſpunkt da han trodde å ha nådd den «fullkomne lykke»: hans forfatterærgjernighet er tilfredsſtillet og han «tilſtår» at han er en berømt mann. Allikevel kommer han inn i dødvanne: «Jeg blev angrepet av tvil og følte mig helt i ſtilleſtand — jeg viſte ikke hvorledes jeg ſkulde kunne leve, miſtet likevekten og blev angrepet av tungſinn: Stadig de ſamme spørsmål: hvortil? og hvad da?» Førſt da han gjenfant ſin tro, blev det Tolſtoi mulig å komme over ſitt livs døde punkt og gi tilværelsen en uforgjengelig mening.

En lignende utvikling gjennomgikk Hermann Bah. Han forſøkte å finne hvile ved hjelp av litteratur, kunst, videnskap og alle andre verdier i livet for endelig å finne den i kristendommen, idet han erkjenner den ſom forutſetning for all kunst og videnskap i ånd og ſannhet: «med mig stod det ſlik til at hele min vilje ſøkte ſannheten og min forſtand krevet ſannheten, men hverken viljen eller forſtanden kunde finne den hele ſannhet. Men min åndelige nød lærte mig å be og min tillit blev ikke gjort tilſkamme: min bønn blev hørt og min menneskeverdighet reddet. Jeg lærte den rette bruk av min forſtand: erkjennelse er en utſtråling av Guds ſannhet. Forankret i Gud blir mennesket

førſt helt — til det fullſtendige menneske med alle ſine edle gaver. Vi må bli kristne for å kunne bli mennesker — fra troen går veien til humanitet. I troen, i den beviſte handledyktige tro, blir vi førſt herrer over alle våre indre krefter. Mennesket er uferdig inntil han praktiſerer ſin tro og idet han lever efter ſin tro erfarer han førſt den velsignede menneskelige forſtands hele fylde, styrke og makt».

Det moderne menneske kan altså ut fra ſitt eget liv bevidne ſannheten av ordet om det urolige hjerte

Grev Reventlows bekjennelse.

Grev Ernst Reventlow ſom i mange år har vært fører for den ikke-kristne «tyske trosbevegelse», har nylig ſkrevet meget alvorlige og advarende ord i ſitt organ «Reichwart». I motſetning til de mange, hvis innſtilling er diktert av følelſer for ikke å ſi lidenskap, er grev Reventlow en helt igjennem ſaklig motſtander ſom aldri trekker en diſkuſjon ned på det lavtliggende nivå ſom ſå mange av kristendommens fiender i Tyskland nu gjør og ſom alltid bevarer en reſpektfull holdning overfor andres overbeviſning ſelv om hans ſamvittighet tiſlier ham å måtte angripe og bekjempe den. Derfor tar han også avſtand fra mange av ſine egne forbundsfeller og krever ubønhørlig at troskampen kun må føres av mennesker ſom vet hvad de taler om og har tilegnet ſig denne viden gjennom grundige og vederheftige ſtudier.

I ſin artikkel i «Reichswart» (8. mai d. å.) ſkriver han ſåledes ordrett følgende i anledning de nyeste angrep ſom i preſſen har vært rettet mot kristendommen: «Alle vet at ſtørstedelen av våre tyske landsmenn beſtår av kristne ſom i en rekke av ſlektsledd har funnet ſin ſjelelige tilfredsſtillelse og ſitt feſte i kristendommen, likesom de ſelv gjør det idag — førſt og fremſt i Jesu perſonlighet, hvori de har funnet og finner styrke til å følge hans ekſempel og hvori de søker ſitt religiøse livsinnhold. Det ſynes mig derfor ikke å være ſærlig roſverdig å ſtille ſig op og ſi: «for alle diſse kristne landsmenn vil vi nu engang for alle ødelegge og tilſmusse det ſom er dem det helligſte — ved hjelp av alle midler». En ſlik optreden er et slag i ansiktet på alle ideer om ſamfundsfølelse og fedrelandſſinn og også på all anſtendighet. Hvad enten man ſtår kristendommen fjern eller endog er dens motſtander, ſå er det en anmaſſeſe uten like å ville ødelegge ut fra ſelvbeſtalt autoritetshøide det ſom er hellig for tyske landsmenn».

Og grev Reventlow ſkriver ſiden i ſamme nummer: «De ſom smeder Jesu perſonlighet, er ſå haterfulle og har snakket ſig ſelv inn i et ſå hysteriſk ſinne at de ikke kan ſe hvorledes en ſlik fremferd i lengden ſkader deres egen ſak og nedſetter dem ſelv moraliſk. Det gamle ord: «den ſom forløper ſig og skjeller ut har urett!» vil også i dette tilfelle vi-

se sig å holde stikk. Hvorledes kan forøvrig et menneske med sin forstands fulle bruk tro at et par års forulempelser, krenkelser og forringelse kan ødelegge et ideal, hvis størrelse og ekthet har stått sin prøve i ikke mindre enn to tusen år blandt alle folkeslag? Den plumpeste av alle beskyldningene, er vel den at jødene har oppfunnet kristendommen og utbredt den i verden for å underlegge sig andre folk — og da man ikke hos Jesus har funnet noe grunnlag for denne vanvittige hypotese, har man tillagt Paulus den, hvilket imidlertid åpenbarer en rystende overfladiskhet. Det er i det hele tatt en skam at slike tanker for alvor kan fremsettes og gjøre tyskerne latterlige i verdens øiner Men hvordan man enn vender og dreier det, så er det en religiøs og religionshistorisk kjensgjerning at Jesus i 2000 år har virket på jorden og er og forblir en mektig personlighet, hvis innflytelse hvad enten den betraktes som guddommelig, halvgud eller rent menneskelig, er av en slik art at det er under tysk verdighet å bekjempe den med de før nevnte midler og tro eller få andre til å tro at dens umåtelige indre og ytre omveltninger er utpønsket av noen jøder, hvis arbeid fortsettes av de kristne prester. **Hvis kristendommen ikke var annet enn dette, vilde den forlengst være forsvunnet fra jorden».**

Så vender den ikke-kristne grev Reventlow sig mot den gjengse forhånelse av troen på lidelse, skyld og død og mot den dumdristige spott over troen på et liv etter døden: «Det må engang for alle sies uten omsvøp: det er en villfarelse hvis man tenker at følelsen av tanken på og lengslen etter et liv etter dette kan bortsnakkes eller drepes i tyske hjerter og sjeler. Lidelsens og skyldens kjensgjerning og problem må gripes og drøftes med forstand og forståelse. Ti de er og blir et faktum selv om de for en tid kan døives i oss selv og andre. Med den yndede modernisme i retning av troen på en skjebne, kommer man ingen vei — også den er kun et bedøvelsesmiddel. Å lære å bære lidelsen og ulykken mandig er et nødvendig ledd i den tyske ungdomsopdragelse likesom ikke å ligge under for skyldfølelsen og fortæres av ufruktbar anger — mens derimot det å fornekte skyld og lidelse eller fremstille dem som uundgåelige representerer enten begynnelsen til en forflatning, der resulterer i materialisme eller skaper en tomhet i den religiøst innstillede del av befolkningen som intet kan utfylle. Den som positivt vil arbeide med i den religiøse fornyelse må først søke etter det som beveger sig i sjelens dyp hos den tysker som trenger religion. Innefra utad! er løsenet — ikke omvendt. Men derfor er det også en forbrytelse å ville berøve en landsmann den livsanskueise han har, før man er sikker på å kunne gi ham noe som er like så meget eller mer verd. Å ville bortforklare problemene: Liv, skyld, lidelse, død som småtterier og uvesentlige, er ikke alene et forgjeves, men også et demoraliserende arbeid».

I Paris.

Det er søndag morgen i Paris. Den redselsfulle buss som under øredøvende larm ryster sig frem gjennom gatene er fylt til siste plass. Blandt passasjerene befinner sig en hel liten parisfamilie bestående av monsieur, madame, en datter og en sønn. De er tydelig nok på vei til kirken hvor den lille pike som er klædd i den tradisjonelle hvite drakt med krans og slør — en bedårende liten «Kristi brud» — skal feire sin første altergang. Foreldrene betrakter sin datter med stolthet, og den lille stryker nu og da i hemmelighet sin vakre drakt og synes meget lykkelig over en hel dag å få være midtpunktet i familien — skriver Magda Bergquist i «Urd».

I Rue St. Antoine foregår en livlig torvhandel med kjøtt, brød, frukt og blomster. Roser og nelliker gløder, kornblomsten synes å være like fremmed her som på Rivieraens «marché aux fleurs», og opvekker i nordboens hjerter en vemodig lengsel etter hjemlandets lyse sommer og blyge farver. Det er pussig å se den lille velklædde parisiske husmor med det lange, franske brødet i sin behandskede hånd trippe frem på fortaugskanten. Jeg kommer uvilkårlig til å tenke på de aktverdige norske familiefedrene som vandret hjem fra torvet i Bergen med store, veldige fisker knyttet i en bue under armen.

Torvkonene har i regelen et skrekkinnjagende utseende. De har noe hårdt, vulgært og ondt i sine ansiktstrekk og synes å være verdige ætlinger av de kvinner som en gang deltok i stormen på Bastillen. Man savner nesten den frygiske lue på deres hode. Samtidig forekommer det uforklarlig at de tilhører omtrent samme samfunnsklasse som de elskverdige, vennlige og oftest vakre små opvarter-sker på boulevardrestaurantene i Montparnasse, som med moderlig omsorg tilråder gjesten å velge stedets spesialrett og forsikrer at risen er velkøkt og fløten «douce et fraiche» — — —

Bastillen — terroren — — Jeg kan aldri komme inn i Rue St. Antoine uten å tenke på de lange, dystre tog av bøddelkjerrer som i skrekkveldets dager skranglet frem over gatens kuppelsten med de ulykkelige ofre som var dømt til døden, på vei til Place du Trône (nu Place de la Nation).

Det var en strålende og deilig vårdag da de fromme Karmeliternonner blev ført gjennom St. Antoine til skafottet. De var seksten i tallet, de fleste middelaldrende kvinner, men en av dem nærmet sig åttiårene og to var meget unge, den ene nesten et barn, en novise. De blev kjørt i to kjerrer. Hele tiden sang de med klare røster. De sang Salve Regina, Te Deum og Miserere. Ved guillotinen falt de på kne og istemte Veni Creator. Den første bøddelen tar er den unge novise. Hun vender sig ydmykt mot abbedissen og ber om tillatelse til å dø («la permission de mourir») før hun bestiger ska-

fottet syngende Laudate dominum. Femten røster forener sig med hennes. Røst efter røst blir taus. Tilslutt synger en eneste som også forstummer.

Rue St. Antoine. — De har ferdes den samme vei disse terrorens ofre. En historiker opregner stand og yrke for de ulykkeskamerater som en bestemt dag fulgtes ad på den siste reise: arbeidere, bønder, prester, advokater, landbrukere, militære, bondepiker, bakere, skuespillerinner, videnskapsmenn, prinser, sjøfolk, handelsbetjenter. Den siste natt hadde de alle tilbragt i la Conciergerie, de dødsdømtes fengsel. For to francs kan man i dette nådens år få se disse rum hvor Marie Antoinette og hennes uforsonlige fiende Robespierre etter tur blev beredt til døden og døren hvorigjennem den fangne dronning måtte gå ut av sitt fengsel, en dør som hennes anklager lot senke for å tvinge henne til å bøie hodet. La Conciergerie lignet ikke noe annet fengsel i Paris. Med ytterst få undtagelser tilbragte fangene der bare en eneste natt og i dens timer adlød man parolen: «La oss ete og drikke, ti imorgen dør vi». Der hersket en feberaktig opjaget stemning. De ulykkelige søkte å skjule sin dødsangst og hengav sig til stormende fester, til en vill makaber glede. Man vilde glemme det nærværende, glemme det kommende, døve tankene og man drakk uten måte, sløset uten å regne. Kelnere fra de store restaurantene i nærheten kom bærende med utsøkte retter og fortreffelig vine. Her spiste og drakk de anklagede med de menn som neste morgen skulde dømme dem til døden.

Men det var ikke alle som sluttet livet med ville fester. Her tilbragte grevinnen av Noailles sin siste natt med lesning av «Kristi efterfølgelse». Hun blev beskylt for sammen med sin mor og aldrende mormor å ha dannet en sammensvergelse blandt fangene i Luxembourgslottet, som provisorisk var innredet til fengsel. Hun avstod fra den seng som en barmhjertig kvinne vilde gi til henne (man kunde ikke få sengeplass i dette eiendommelige hotell under femten francs natten og hun eide denne sum) med de ord: — Det lønner sig ikke å sove så like foran evigheten. Da dødsdommen blev overrakt henne, skrev hun en siste hilsen til sine barn i boken hun leste i. Hun skrev: «Mine barn, mot og bønn!» Denne andaktsboken er ennu i behold. Siden hvor hun skrev bærer merket av tårer.

Vaktmesteren i la Conciergerie viser med en halvt ironisk håndbevegelse et par portretter av den arme dronning og sier: «På det ene ser De dronning Marie Antoinette i hennes velmaktsdager, det andre forestiller enken Capet». Er det virkelig den samme kvinnen denne vakre smilende unge damen i den kostbare hoffdrakt og med en rikdom av lokker og denne fattig klædte konen i lue med utslukte øine og visne kinner?

Også en øks er å se, men guillotinen som stod på Place du Trone er ikke her. Den blev innkjøpt av Marie Antoinettes forslagne kammerpike som lot innrede et vokskabinett i London hvor hun mot en

høi avgift fremviste mordredskapet. Både vokskabinettet og guillotinen skal forresten ha brent op.

I Rue St. Antoine. — Akkurat her, nær kirken St. Louis ventet den fromme pater Carrichon, selv utmattet av våking, sorg og fortvilelse, det dystre tog som førte de tre damer Noailles til døden. Her løftet han et øieblikk sin hånd mot himmelen da han trodde sig ubemerket og hvisket: — Gå i fred! Og de ulykkelige som engstelig hadde ventet på dette tegn, visste at det innebar en velsignelse og kjente sig styrket i sin sjelenød. Det fortelles om den yngste grevinne Noailles at hennes ansikt strålte som forklaret og at hun lignet en engel. Flere av tilskuerne blev rørt til medynk og det hørtes stemmer som ropte: — Må hun virkelig dø — så vakker — så ung?

Rue St. Antoine munner ut ved Place de la Nation. Her stod engang guillotinen. Nu leker barn omkring en rislende fontene under grønne trær; deres mødre strikker og fedrene røker sine sigaretter i solskinn —.

Ikke langt fra Place de la Nation ligger en meget stille gate: Rue Picpus. I nr. 12 bodde fordem den berømte Ninon de l'Enclos. Ellers har dette stille kvarter vært mere omtalt for sine lærdomsanstalter (gutte- og pikeskoler) enn for boliger som tilhørte kurtisaner.

I en stor have ved Rue Picpus begravdes under skrekkveldet de guillotinerne som man ved nattetid lot føre fra Place du Trone. Blandt disse befant sig de franske aristokrater, bærere av rikets edleste navn. Beliggenheten av deres siste hvilested blev hemmeligholdt og de efterlevendes undersøkelser førte lenge til intet. Det var gjennom en liten syerske mademoiselle Paris dette begravellessted omsider blev opdaget. Hun hadde først ved sin fars, en fattig arbeiders henrettelse og hadde derefter uten å bli sett overvært det fryktelige nattlige skuespill i haven ved Rue Picpus da de dødes legemer blev plyndret og kastet i en felles grav.

I flere år har denne begravellesplass nu stått under fromme nonners beskyttelse (La Congrégation des Sacrés Soeurs de l'Adoration perpétuelle) som har funnet et fristed i dens umiddelbare nærhet og kjøpt den omgivende jord og bygninger. De siste tilhørte fordem Augustinerordenen, men i slutten av revolusjonstiden tjente de som pensjonat for en viss monsieur Belhomme. Denne smarte herre lånte for meget høi pris hus til mennesker som fryktet mot sin vilje å bli innkvartert i la Conciergerie. Værelser og mat skal ha vært utmerket, men hele kvarteret klaget over stanken fra haven hvor de henrettede blev begravet. Belhomme stod lenge på god fot med herrene ved revolusjonstribunalet. Allikevel sov også han sin siste søvn i la Conciergerie.

Jeg får atter anledning til å forbauses over pariserens fabelaktige uvitenhet. Ingen i kvarteret synes å ha kjennskap til kirkegården ved Rue Picpus, hverken barberen som holder butikken åpen

om søndagen og barberer og klipper av alle krefter eller kelneren som ved bardisken serverer sine grévifis. Heller ikke postbudet som nettopp har levert en masse post til Hospital Rotschild.

Mine streiftog krones dog tilslutt med hell. I nr. 35 har klostret fått plass. En vennlig portvokterske åpner da jeg ringer og fører meg inn i klostergården. På høire hånd reiser sig et øiensynlig meget gammelt flere etasjers høit hus. En nonne i hvitt slør, hvite klær og et stort grått forklæde går nettopp inn gjennem døren. I fonden sees et kapell og til venstre ligger noen eiendommelig sammenklemt bygninger — sorte, skjeve og stengamle som bare Parisruklet kan være det. Midt i gården står et madonnabillede omgitt av trær og rosenbusker.

Min portvokterske har en serdeles talende tunge. Hun opplyser at jeg kan få se både klosterhaven, kirkegården og kapellet, men betoner at man må iakttå stor stillhet i kapellet som er viet revolusjonens ofre, de drepte aristokrater. Her holdes stadig bønn. De fromme søstre ber dag og natt for de myrdedes sjele.

Vi kommer inn i et paradys av blomster og grønt. Under høie skyggende trær sitter noen nonner sammen med et par enkelt klædte menn og kvinner, tydelig nok fra landet. Min guide opplyser hviskende at nonnene har besøk. Jeg betrakter de hvitklædte kvinner og legger merke til deres klare glade øine. Deres smil er lyst og godt og utstråler noe av den fred som ikke er av denne verden.

Vi fortsetter gjennem kjøkkenhaven, hvor frukttrærne står i lange rader og hvor veldige grønnsaksenger strekker sig. Mére l'Econome har virkelig grunn til å glede sig over en så frodig salat.

Gjennem en liten gittergrind i en høi rosenbevokset mur føres jeg inn i en stille kirkegård. Hit trenger ikke den larmende utenverdens støi, men fuglesangen klinger høi og klar. Hvor yndig synger ikke fuglene denne lyse sommermorgen for de døde!

Her har etlingene av de myrdede aristokrater latt innrede sitt siste hvilested. På gravkamrene, på korsene og stenene leser jeg navnene på rikets edleste ætter, navn som er velkjente fra Frankrikes historie: Montmorency de Grammont, de Rouche-foucauld, de Polignac, de Salm Kysburg, de Noailles, de Korgorlay m. fl. Her og der har tidens hånd utvisket skriften og tatt bort takkene på de adelige kronene. På en av disse medtatte gravene skjelner jeg allikevel disse ordene:

«Vi er korsfarernes ætlinger, vi frykter ikke Voltaires sønner.»

På en annen leser jeg: «Her hviler Cathérine Eblé. Hun er blitt lutret gjennem lidelser som gullet, syv ganger rensset i ovnen.»

Under en marmorhelle, prydet av det amerikanske flagg hviler Lafayette og hans hustru. Et stykke bortenfor finner keiserinne Josephines familiegrav. Der hviler hertugene de Tascher de la Pagé-rie,

En gravsten hvisker på sitt stumme sprog en bønn. Den ber alle barn og fugler å stanse ved hennes grav.

Innenfor denne kirkegården ligger den andre, massegraven fra blodbadenes og skrekkveldets år. Et høit sort gjerde omgir den og der vokser høie mørke cypresser, men iblandt disse sorgens trær reiser sig et kors — håpets symbol som triumferende forkynner de kristnes tro på opstandelsen og et evig liv.

Det er halvmørkt og stille i kapellet. Foran det blomstersmykkede alter hvor det brenner høie lys ligger noen urørlige skikkelser på kne, de bedende nonner. Under de lange hvite slør skimtes de blodrøde tepper.

En klokke ringer og en ung barnlig stemme ber høit. Flere ræster stemmer i.

De ber ikke bare for de myrdede, hvis mishandlede legemer hviler på Picpus kirkegård. De ber også for deres bødler: «Herre, forlat oss vår skyld som og vi forlater våre skyldnere.»

Den første stemme gjentar navn etter navn, martyrernes navn. De andre stemmer faller inn. — Bed for dem!

Noen av nonnene reiser sig, slår tilside sløret som skjuler deres ansikt og forlater kapellet med ubedeckede, men senkede hoder. To skikkelser blir igjen foran alteret. Bønnen må ikke avbrytes, bønnen som uten stans har lydt i over et århundre.

Våre nederlandske trofellers besøk,

Det blev en uforglemmelig stund da St. Olavskirken i Oslo fredag 25. juni kl. 1 fyltes av våre trofeller fra Nederlandene — at ordet fyltes knapt dekker virkeligheten forstår man når man hører at den tok 645 menn og kvinner innenfor sine murer som ellers regner med å kunne rumme 250—300 mennesker! Men det gamle ord om hjertelum og husrum stod sin prøve — og det var ikke til å ta feil av at våre kjære nederlandske trofeller var oss hjertelig velkomne og at vi var glade over å kunne gi dem et lite bevis på vår takknemlighet overfor alt det og alle dem vi i årenes løp har mottatt fra Nederlandene. Hvor mange hollandske preste- og sosterkall har således ikke i årenes løp funnet sitt virkefelt her oppe til sjelenes timelige og evige gagn! Og det lykkedes oss å få de besøkende til å føle dette — å dømme efter de begeistrede uttalelser som falt efterpå.

Like nedenfor kirken var plantet to mektige flaggstenger, velvilligst utlånt fra kommunen, og fra dem bod et stort hollandsk og norsk flagg velkommen. Det var «Ned. Reisvereniging voor Katholieken» som hadde arrangert denne reise til Norge hvortil der hadde meldt sig ca. 700 deltagere. Et par og tredve prester medfulgte også — dessverre ikke pastor van der Velden, som man hadde håpet, da hans læge fant at hans helbredstilstand ikke tålte det.

Det sier sig selv at sogneprest Gerhard de Geus, som også var med, blev serlig hjertelig mottatt av sine gamle sognebarn, som aldri har glemte sin avholdte og respekterte sjelesorger. Allerede lenge før kl. 1 begynte de reisende å innfinne sig i den vakker pyntede kirke og oppe ved orglet tok den kjente organist Anton Spronk plass og blev satt inn i dette orgels registre av organist Wolfgang Olafsen — iøvrig blev også orgeltribunen hurtig fylt med mennesker. Hs. høiærværdighet biskopen blev mottatt av kirkens sogneprest og alle de fremmede prester samt de fleste av byens geistlighet og ført i høitidelig procesjon til altret hvor der blev avholdt Pontifikalandakt. For oss som var tilstede var navnlig den hollandske salmesang en oplevelse ved dens klare og faste og raske rytme — alle var enige i at det vilde være en vinning om vi kunde få den samme friskhet, fart og kraft inn i vår kirkesang!

Biskop Mangers holdt en overordentlig varm og følt tale på hollandsk som grep alle sinnene — gjennemtrengt og båret som den var av den takknemmelighet han som overhyrde og ansvarshavende i særlig høi grad nærer overfor det land som mer enn andre står ham bi i arbeidet heroppe med støtte av både spirituell og materiell art. Den velsignelse — sa hs. høiærværdighet — som han til avslutning på andakten vilde meddele gjaldt ikke alene de tilstedeværende men hele det nederlandske land og folk.

— Efter gudstjenesten spredtes gjestene på sightseeing og shopping over hele byen for om kvelden å samles på Frognerseieren i festlig samvær, hvori også deltok de her-værende geistlige. Den påfølgende dag var der bl. a. arrangert utflukt til St. Halvards kloster i Sylling — og om kvelden drog man tilbake til Nederlandene, idet man efterlot sig et godt og festlig minne om gode og festlige mennesker.

INNSAMLINGEN TIL DE SPANSKE BARN.

Efter at listen var innrykket i «St. Olav» er der innkommet fra:

Menigheten i Stavanger kr. 95,00

Herhjemme.

Hs. Høiærværdighet Biskopen.

avreiser søndag morgen 4. juli til Trondheim for sammen med apostolisk prefekt Witte å begi sig til Nord-Norge til det møte av Norges katolske overhyrder som skal holdes hos apostolisk prefekt Starke. Biskopen er tilbake i Oslo 25. juli.

Oslo—Drammen. Pris ikke dagen før solen går ned heter et gammelt ordsprog, men like godt kan man si: Last ikke dagen før den er tilende. Det var et forrykende regnvær, da Mariakongregasjonenes medlemmer, ledsaget av to St. Josephssøstre dro ned til Vestbanen søndag morgen 20. juni. Tiltross for været, var alle fremmødt som hadde tegnet sig på listen og flere til, og med et humør som ikke lot noget tilbake å ønske. Den ene sang avløste den annen, mens regnet pisket mot rutene i den rummelige kupé der var blitt reservert, men man trøstet sig med at: Det lysner i Drammen. Og det gjorde det også. Det blev sol både ute og inne da man vel fremme blev den hjerteligste mottagelse tildel av søstrene ved St. Josephs Hospital med Mére Lætita og den kjære søster Louise Emma i spissen, og likeledes i prestegården, hvor Pater de Paepe, f. t. sogneprest, stillet hele huset til

disposisjon. Derefter overvar vi høimessen og man blev lagt alvorlig på sinne Jesu ord, at vår rettferdighet må overgå fariseernes. Det var en stemningsfull gudstjeneste med vakker sang av søstrene.

Da man så senere satt benket om bordet, hadde man den glede å hilse sin preses mgr. Irgens velkommen, og han blev mottatt med brakende klappsalver. Siden kom flere timers tur i den herlige Brageråsen, der blev gjennemstrefet på kryss og tvers, og hvor solen stekte røde «fjes» på alle. Å, for en deilig luft og hvor herlig grønt efter det tidligere regnskyll! Om aftenen var man søstrenes gjester ved et veldekket kaffebord, og tilslutt kom så det selskapelege samvær, med underholdning av frk. Duschek, frk. Kjelstrup, frk. Østenstad og frk. R. Carelius, der alle var meget heldige og høstet sterkt bifall.

Det føltes ganske tungt, da tiden kom at man måtte si farvel og takk for sig, efter/en så vellykket dag, og uvilkarlig blev det overalt tilføiet på gjensyn — da man ledsaget av noen av menighetens damer drog ned på stasjonen. Og med det slutter vi: Takk, for samvær, og på gjensyn til høsten.

M. R.

Oslo. Søndag 20. juni reiste St. Elisabethkongregasjonen til Fredrikstad for å besøke våre kjære trosfeller. Det regnet da vi startet — men vi skulde med en «solskinnsbuss» og vi var møtt frem med solskinshumor, fordi vi hadde en hel fridag foran oss og dem har vi husmødre jo ikke mange av om året. Så turen begynte i beste stemning og før vi visste av det var vi i Fredrikstad — og der møtte vi solen som strålte fra en skyfri himmel og varmet omkapp med den hjertelige mottagelse som blev oss til del fra St. Birgittaforeningens damer og søster Franciska. De førte oss straks til St. Josephshospitalet hvor priorinnen mére Augustine bød oss velkommen med gode ord og velsmakende forfriskninger, som kom vel med efter kjøreturen.

Klokken kalte nu til Guds hus — nedskriveren av disse linjer bor ved en liten stasjon utenfor Oslo, hvor der ikke er kirkeklokker, så det å høre dem gjør alltid et dypt inntrykk på mig. Kirken i Fredrikstad er efter de omforandringer den har gjennomgått i de senere år serdeles vakker og den var henrivende pyntet med masser av lys og blomster. Sogneprest Laudy, som på forhånd hadde planlagt vårt opphold på det beste og mest omtenkssomme, celebrerte messen og ønsket oss fra prekestolen hjertelig velkommen. Hans preken vil ingen av oss noensinne glemme.

Efterpå var der en mottagelse i det hyggelige foreningslokale, hvor vi hilste på sognepresten, som tolket sin og St. Birgittaforeningens glede ved å se oss hvorpå fru Sutter takket. Efter midagspausen startet vi ved 3-tiden til en tur til den berømte severdighet «Gamlebyen» som gjorde et sterkt inntrykk på oss alle. Dernest besøkte vi St. Josephshospitalet og beundret navnlig den nye fløi med søstrenes skjønneste store kapell og en deilig takterasse med rundskue over hele byen. Innen aftenandakten fikk de som hadde lyst bese den gamle Glemmen kirke fra den katolske tid — en katolsk biskop ligger begravet i den og vi bad ved hans grav.

Klokkene kaller oss nu til andakt som blev holdt som levittandakt av vår preses sogneprest Notenboom, assistert av pastorene Ugen og Laudy. Efterpå var vi St. Birgittaforeningens gjester til et meget hyggelig festmøte med flott bevertning. Fru Konsul Berrum holdt en brilliant tale om samholdet innenfor Kirken og sogneprest Notenboom tolket vår takknemmelighet for all det strev, man hadde hatt for vår skyld og uttalte ønsket om at vi snart kunde gjøre gjengjeld og motta besøk i Oslo av St. Birgittaforeningen. Tiden fløi altfor fort — så holdt bussen for døren og vi kunde bare atter og atter takke priorinnen, søstrene, sognepresten samt alle damene med fru Konsul Berrum i spissen for den helt ut storartede dag. Vi hadde vidunderlig vær på hjemturen, og skiltes med det felles inntrykk av å ha tilbragt en av de skjønneste dager i vårt liv.

En deltager.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri — Oslo.